

Dkt. Robert Vannoy , Wafalme, Hotuba ya 2

© 2012, Dkt. Robert Vannoy , Dkt. Perry Phillips na Ted Hildebrandt

Mbali na usomaji wa maoni nilioorodhesha kwa leo, nina makala hiyo kuhusu mpangilio wa matukio katika *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible* iliyoandikwa na J. Barton Payne. Kusudi langu katika kugawa hilo si kwamba ufanyie kazi kwa undani -- hiyo ni nyenzo ngumu sana -- lakini kusudi langu ni kukupa wazo la aina za kanuni zinazoweza kutumika kwa data hizi za mpangilio wa matukio ili kutatua baadhi ya matatizo yanayoonekana, hasa sehemu hiyo ambapo anazungumzia kuhusu uchumba wa mwaka wa kutawazwa au uchumba wa mwaka wa kutotawazwa, na uchumba wa pamoja wakati mwaka unapoanza iwe ni mwanzo wa masika au mwanzo wa vuli. Mambo ya aina hiyo yamesaidia sana kutatua matatizo mengi ya mpangilio wa matukio.

Jambo lingine ambalo ningependa angalau upate wazo ni jinsi unavyofikia hata tarehe kamili. Kama unakumbuka katika sehemu ya mwanzo ya makala hiyo Payne anasema kwamba kwa mpangilio wa matukio wa Kibabeli, Kiashuri na Kimisri kuna sehemu fulani ambapo kitu kinachotokea katika kumbukumbu za Kiashuri kinaweza kuunganishwa na kitu kinachotokea katika nyenzo za kibiblia. Hilo linatoa hoja thabiti kwa sababu wanaweza kulinganisha rekodi za Kibabeli na Kiashuri na kuwa na uhakika kabisa kwamba tarehe walizo nazo ni sahihi kwa sababu rekodi za Kiashuri zinarudi nyuma na zinaunganishwa na kupatwa kwa jua. Kwa kupatwa kwa jua unaweza kubainisha miaka.

Kwa hivyo unaweza kupata tarehe maalum katika sehemu fulani katika mpangilio wa matukio wa kibiblia kama, kwa mfano, 841 KK wakati Yehu alipomtukuza Shalmanesser III. Hilo limetajwa katika rekodi ya Ashuru. Pia limetajwa katika rekodi ya kibiblia. Unapopata sehemu maalum kama hiyo basi, unaweza kufanya kazi mbele na nyuma kutoka kwayo. Kwa kuwa una utawala wa sanjari, unaweza kufanya kazi nyuma kutoka wakati wa Yehu mapema au unaweza kuendelea mbele kutoka wakati wa Yehu, na ukilinganisha na sehemu

hizo maalum unaweza kuanzisha mpangilio wa matukio kwa Israeli. Nyingine ni vita vya Karkar mnamo 853 KK na ushiriki wa Ahabu katika hilo. Inatoa sehemu nyingine maalum.

Kusudi langu katika mifano hii lilikuwa ni kukupa mawazo ya msingi ya mpangilio wa matukio . Unaweza kutumia sehemu kubwa ya maisha yako ikiwa unataka kuelewa kwa undani ugumu wa baadhi ya matatizo haya.

Sawa , ninachotaka kufanya kuanzia hapa na kuendelea ni kuchukua muhtasari wa 1 na 2 Wafalme na kuanza kufanya kazi na maandishi yenyewe. Sina uhakika itachukua muda gani lakini nitasisitiza kwa undani Uingereza chini ya Sulemani, ambayo ni nambari ya Kirumi I. Nadhani kuna mambo katika sehemu hiyo ambayo yanaweza kuzingatiwa na ambayo kimsingi yanatumika kwa sehemu kubwa ya nyenzo zilizobaki katika 1 na 2 Wafalme. Nadhani kwamba nyenzo kuhusu Sulemani ni muhimu sana. Kwa kweli, labda nitatumia muda mwingi zaidi kuhusu Sulemani na kisha muda zaidi kuhusu Eliya na Ahabu kuliko sehemu nyingine yoyote. "A" ni "Nyenzo ya Utangulizi." Hii iko kwenye muhtasari wako wa 1 Wafalme. Kuna mambo mawili madogo hapo: "1" ni "Urithi wa Sulemani kwenye Kiti cha Enzi, 1 Wafalme 1:1–2:12." Hiyo ndiyo sehemu yetu ya kwanza. Sasa maoni machache kuhusu sehemu hiyo. Sitaisoma. Tayari umefanya hivyo na umesoma maelezo kuhusu hilo, kwa hivyo nadhani unafahamu maudhui ya msingi kutoka 1:1–2:12. Katika sehemu hiyo swali la msingi ni nani atakayekuwa mrithi wa Daudi. Hilo ni swali linaloonekana katika sehemu hiyo. Ni swali ambalo si jipya katika sehemu hii. Ni swali ambalo lilikuwa limeshughulikiwa hapo awali; kwa kweli, lilikuwa limeshughulikiwa hata kabla ya kuzaliwa kwa Sulemani. Ingawa Daudi alikuwa na wana wengi, Bwana alimwambia Daudi kwamba atapata mwana mwingine (hii ilikuwa kabla ya kuzaliwa kwa Sulemani) ambaye angekuwa mfalme baada yake na kujenga hekalu. 2 Samweli 7, mstari wa 12, karibu ni kilele, nadhani ungesema, cha kitabu cha 1 na 2 Samweli, ambacho kwa kweli ni kitabu kimoja. Hapa Bwana anathibitisha agano lake na Daudi na anasema atakuwa na ukoo utakaodumu

milele, lakini katika muktadha wa ahadi hiyo katika mstari wa 12 anasema, "Siku zako zitakapokwisha, nawe ukalala na baba zako, nitamwinua mzao wako awe mahali pako, atakayetoka katika viuno vyetu, nami nitauimarisha ufalme wake. Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya Jina langu, nami nitaweka kiti cha enzi cha ufalme wake imara milele. Mimi nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu." Ukilinganisha hilo na 1 Mambo ya Nyakati 22: 8 - 10 unasoma hapo, "Umemwaga damu nyingi na umepigana vita vingi; hutakiwi kujenga nyumba kwa ajili ya Jina langu, kwa sababu umemwaga damu nyingi duniani machoni pangu. Lakini utakuwa na mwana ambaye atakuwa mtu wa amani na utulivu, nami nitampa raha na adui zake wote pande zote. Jina lake litakuwa Sulemani nami nitawapa Israeli amani na utulivu wakati wa utawala wake. Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya Jina langu." Kwa hivyo unaona, iliwekwa wazi sana na tangazo la Bwana kwa Daudi muda mrefu kabla ya matukio katika 1 Wafalme 1 na 2 ambapo uko katika hatua ya urithi. Ilikuwa imeonyeshwa wazi kabisa kwamba Sulemani ndiye atakayemrithi Daudi na ndiye atakayejenga hekalu.

Sasa Sulemani alipozaliwa alipewa jina la Yedidia ; hilo liko katika 2 Samweli 12: 24-25. Hii ni baada ya tukio la Daudi na Bathsheba ambalo Nathani alimkemea Daudi katika sura ya 12. Unasoma katika mstari wa 24, "Kisha Daudi akamfariji mkewe Bathsheba, akaingia kwake, akalala naye. Akazaa mwana, wakamwita jina lake Sulemani. Bwana akampenda; na kwa sababu Bwana alimpenda, akatuma neno kupitia Nathani nabii amwite jina lake Yedidia ." " Jedidia " inamaanisha "kupendwa na Bwana." Kwa hivyo Sulemani ana nafasi hiyo maalum aliyopewa. Atamrithi Daudi. Anapendwa na Bwana. Atamjengea hekalu. Yeye ndiye mrithi aliyeteuliwa wa Daudi.

Sasa inashangaza kwamba fursa hiyo maalum unayoweza kusema imepewa Sulemani kwa sababu labda sio unayoweza kutarajia. Sulemani si mzaliwa wa kwanza wa Daudi. Unaweza kutarajia katika asili ya asili kwamba mzaliwa wa kwanza angekuwa na haki. Lakini unakumbuka kwamba ni aina ya kawaida ya

kitu katika Maandiko. Haikuwa Ishmaeli bali Isaka ndiye aliyekuwa ahadi, au ukoo wa ahadi, kuhusu uzao ulioahidiwa, na Ishmaeli alizaliwa kabla ya Isaka. Haikuwa Esau ndiye aliyekuwa mzaliwa wa kwanza ambaye angetekeleza ahadi ya Mungu bali, ilikuwa Yakobo. Haikuwa mwana mkubwa wa Yese ambaye Samweli alimtia mafuta kuwa mfalme. Kumbuka alipoenda nyumbani kwa Yese na akawaita wana wote wa Yese waje mbele yake, wakubwa wakajitokeza, na hawakufikiria hata kumleta Daudi mbele ya Samweli kwa sababu hawakufikiri kwamba angehesabu. Lakini yeye ndiye hasa , mdogo zaidi, ambaye Bwana alikuwa amemchagua. Kwa hivyo una mifano mingi ya aina hiyo ya kitu, na inaonekana kwangu kwamba Mungu anataka kusesitiza kwamba utekelezaji wa mpango wake wa ukombozi haupaswi kuhusishwa na haki za binadamu, nguvu, au uwezo. Sio kitu cha aina hiyo, lakini ni kazi yake na ni tabia yake kuu inayoendeleza kazi yake ya ukombozi.

Sasa bila shaka, chaguo la Mungu halikubaliki kila wakati; kumbuka Esau na Isaka walifanya kazi dhidi ya chaguo la Mungu lenye mamlaka. Esau alitaka baraka hiyo, na Isaka alikuwa tayari kumpa, lakini katikati ya fitina hiyo yote, unakumbuka, baraka hiyo iliyokusudiwa kwa ajili ya Yakobo ilimjia Yakobo ingawa Isaka alifikiri alikuwa akimpa Esau.

Katika 1 Wafalme 1 una hali kama hiyo kwa maana kwamba Bwana alikuwa amemteua mrithi, lakini Adonia hakuwa tayari kukubali. Kwa hivyo swali katika 1 Wafalme, katika sura mbili za kwanza, ni je, mapenzi ya Mungu yatafuatwa katika suala la urithi wa Daudi au mambo mengine yatashinda? Adonia alikuwa mwana mkubwa zaidi wa Daudi aliyebaki, au angalau inaonekana kwamba ndivyo ilivyo. Unakumbuka kwamba Absalomu na Amnoni walikuwa wamekufa. Amnoni alikuwa amemnajisi dada yake Tamari na kwa sababu hiyo Absalomu alikuwa amemuua. Baadaye Absalomu alienda uhamishoni, na aliporudi alianzisha uasi huo dhidi ya Daudi. Hatimaye aliuawa baada ya uasi huo. Kwa hivyo Amnoni na Absalomu wote wawili walikufa.

Sasa Adonia anaamua kumrithi Daudi kwenye kiti cha enzi. Bila shaka alijua

kwamba Sulemani ndiye mrithi aliyeteuliwa, lakini unasoma katika mstari wa 5 wa 1 Wafalme 1, “Basi Adonia , ambaye mama yake alikuwa Hagithi, alijitangaza na kusema, ‘Mimi nitakuwa mfalme.’” Alijitangaza. Nadhani tunaweza kusema kwamba hakuridhika na nafasi ambayo Mungu alikuwa amempa, na alitaka kujinyakulia kiti cha enzi. Kwa hivyo afanye nini? Anapanga mapinduzi, kimsingi, na nadhani hapa unaona tofauti halisi kati ya Adonia anayejitangaza na kisha kuweka mipango hii yote ya kuchukua kiti cha enzi. Unaona tofauti halisi kati yake na Daudi, ambaye ingawa alikuwa na fursa kadhaa na alikuwa ameteuliwa na Mungu kuchukua kiti cha enzi alikataa kufanya hivyo . Alitaka kupokea kutoka kwa mkono wa Bwana; hakutaka kumuua Sauli. Hakutaka kuinua mkono wake dhidi ya mpakwa mafuta wa Bwana. Nadhani unaona Adonia anatawaliwa na roho tofauti. Anatafuta kiti cha enzi kwa fitina na mbinu za siri.

Unasoma katika mstari wa 7, “Adoniya alishauriana na Yoabu mwana wa Seruya na Abiathari kuhani.” Yoabu alikuwa kamanda wa jeshi na, bila shaka, Abiathari alikuwa kuhani, nao walimsaidia Adoniya . “Lakini kuhani Sadoki , Benia mwana wa Yehoyada , Nathani nabii, Shimei , Rei , na walinzi maalum wa Daudi hawakujiunga na Adoniya . Kisha Adoniya akachinja kondoo, ng'ombe, na ndama walionona kwenye Jiwe la Zohelathi karibu na En Rogeli . Aliwaalika ndugu zake wote, wana wa mfalme, na watu wote wa Yuda waliokuwa maafisa wa kifalme, lakini hakumwalika Nathani nabii wala Benaya walinzi maalum wa Sulemani ndugu yake.” Kwa hiyo Adoniya alichagua kwa uangalifu ni nani atakayemhusisha katika mpango huu—watu ambao, kwa sababu yoyote ile, alikuwa na uhakika kwamba hawangemsaliti bali wangemsaidia. Anawakusanya watu hawa pamoja ili atangazwe kuwa mfalme. Anaomba msaada wa Yoabu na Abiathari katika mstari wa 7, lakini kwa makusudi hawamwaliki Nathani, Benaya , au walinzi maalum, au ndugu yake Sulemani. Lakini angalia kwamba anamwalika kuhani kutoa idhini ya kidini kwa mapinduzi yake. Anataka kufunika jambo hili kwa idhini ya kidini. Kwa hivyo anamwalika Abiathari kuhani na (mstari wa 9) “Anachinja kondoo, ng'ombe, na ndama walionona.” Anajaribu

kutumia idhini hiyo ya kidini kutimiza makusudi yake mwenyewe, malengo yake mwenyewe, na nadhani unaweza kusema kwamba inakuja kuunganisha jina la Bwana na mapinduzi yake ingawa ni ukiukaji wa makusudi wa mapenzi ya Bwana yaliyoonyeshwa.

Sura ya 1 kutoka hapo ina mazungumzo manne kati ya watu wawili. La kwanza liko katika mstari wa 11-14 kati ya Nathani na Bathsheba: “Ndipo Nathani akamwuliza Bathsheba, mama yake Sulemani, ‘Je, hujasikia kwamba Adoniya, mwana wa Hagithi, ametawaliwa bila bwana wetu Daudi kujua? Sasa basi, acha nikushauri jinsi unavyoweza kuokoa maisha yako mwenyewe na maisha ya mwanao Sulemani? Ingia kwa Mfalme Daudi ukamwambie, ‘Bwana wangu mfalme, hukuniapia mimi mtumishi wako, ukisema, “Hakika Sulemani, mwanao, atakuwa mfalme baada yangu, naye ataketi kwenye kiti changu cha enzi?” Kwa nini basi Adoniya amekuwa mfalme?’ Ukiwa bado unazungumza na mfalme, nitaingia na kuthibitisha uliyosema.” Kwa hiyo Nathani anajua kinachoendelea na anamwonya Bathsheba kuhusu hatari ambayo Adoniya alikuwa nayo kwake na kwa mwanawe. Hiyo iko katika mstari wa 11-14.

Katika muktadha wa wakati huo, na pengine hata karibu wakati wowote, si jambo la kawaida kwa wanyang'anyi wa kiti cha enzi kuwaua watu wengine wote wanaoweza kudai kiti cha enzi ili kupata nafasi yao. Kwa hivyo kwa maana halisi maisha ya Bathsheba na Sulemani yalikuwa hatarini. Kwa hivyo Nathani anamshauri Bathsheba amjulishe Daudi kuhusu kinachoendelea. Hayo ndiyo mazungumzo ya kwanza katika mistari ya 11-14.

La pili liko katika sura ya 1, mistari ya 15-21, kati ya Bathsheba na Daudi. Unasoma: “Basi Bathsheba akaenda kumwona mfalme mzee chumbani mwake, ambapo Abishagi, Mshunami, alikuwa akimhudumia. Bathsheba akainama, akapiga magoti mbele ya mfalme. Mfalme akauliza, ‘Unataka nini?’ Akamwambia, ‘Bwana wangu, uliniapia mimi mtumishi wako kwa Bwana Mungu wako, ukisema, Sulemani mwanao atatawala baada yangu, naye ataketi katika kiti changu cha enzi.’ Lakini sasa Adoniya amekuwa mfalme, na wewe, bwana wangu

mfalme, hujui kuhusu hilo. Amechinja ng'ombe wengi, ndama walionona, na kondoo, na amewaalika wana wote wa mfalme, Abiathari kuhani, na Yoabu jemadari wa jeshi, lakini hakumwalika Sulemani mtumishi wako. Bwana wangu mfalme, macho ya Israeli yote yako juu yako, ili kujua kutoka kwako ni nani atakayeketi katika kiti cha enzi cha bwana wangu mfalme baada yake.

Vinginevyo, mara tu bwana wangu mfalme atakapolala na baba zake, mimi na mwanangu Sulemani tutatendewa kama wahalifu.” Kwa hivyo anamkumbusha Daudi kiapo alichokuwa ameapa kwamba Sulemani angemrithi. Kisha anamwambia kuhusu mapinduzi ya Adoniya na uungwaji mkono aliokuwa nao kutoka hasa Yoabu na Abiathari .

Kisha mazungumzo ya tatu ni kati ya Nathani na Daudi katika mstari wa 22-27: “Alipokuwa bado anazungumza na mfalme, Nathani nabii akafika. Wakamwambia mfalme, ‘Nabii Nathani yuko hapa.’ Basi akaenda mbele ya mfalme, akainama kifudifudi. Nathani akasema, ‘Je, wewe, bwana wangu mfalme, umetangaza kwamba Adoniya atakuwa mfalme baada yako, na kwamba yeye ndiye atakayeketi katika kiti chako cha enzi? Leo ameshuka na kutoa dhabihu ya ng'ombe wengi, ndama walionona, na kondoo. Amewaalika wana wote wa mfalme, makamanda wa jeshi, na Abiathari kuhani. Sasa hivi wanakula na kunywa pamoja naye, wakisema, “Mfalme Adoniya aishi maisha marefu !” Lakini mimi mtumishi wako, na Sadoki kuhani, na Benaya mwana wa Yehoyada, na Sulemani mtumishi wako, hakunialika. Je, hili ndilo jambo ambalo bwana wangu mfalme amefanya bila kuwajulisha watumishi wake ni nani atakayeketi katika kiti cha enzi cha bwana wangu mfalme baada yake?” Nathani anaingia, na nadhani ni njia ya kidiplomasia ya kushughulikia suala hilo. Akiwa na Daudi anaonyesha mshangao kuhusu kutangazwa kwa Adoniya kuwa mfalme na, kana kwamba, kumuuliza Daudi kama alikuwa ameidhinisha hili.

Mazungumzo ya mwisho ni mistari ya 28-31 kati ya Daudi na Bathsheba, na hapo ndipo suala linatatuliwa, “Ndipo Mfalme Daudi akasema, ‘Mwiteni Bathsheba.’ Basi akaingia mbele ya mfalme, akasimama mbele yake. Mfalme

akaapa, akasema, ‘Hakika kama Bwana aishivyo, aliyeniokoa katika kila taabu, hakika nitafanya leo kama nilivyokuapia kwa Bwana, Mungu wa Israeli, kwamba, Sulemani mwanao atakuwa mfalme baada yangu, naye ataketi katika kiti changu cha enzi badala yangu.’ Kisha Bathsheba akainama kifudifudi, akapiga magoti mbele ya mfalme, akasema, ‘Bwana wangu Mfalme Daudi na aishi milele!’” Kwa hiyo Daudi anatoa amri katika kinachofuata kwamba Sulemani apakwe mafuta kuwa mfalme na kutawala mahali pake, na hilo linafanyika. Sadoki na Nathani wakamtia mafuta na kupiga tarumbeta na kupiga kelele, “Mfalme Sulemani aishi maisha marefu.” Inatangazwa kwa watu.

Habari hizo zinapomfikia Adoniya kwa msaada mkubwa kutoka kwa Daudi mwenyewe, anatambua kwamba mapinduzi yake yameangamia na anaenda na kutafuta kimbilio madhabahuni—huenda ikawa madhabahuni kwenye Mlima Moria ambapo Sanduku la Agano lilikuwa ndani ya hema. Unasoma hilo katika mstari wa 49: “Ndipo wageni wote wa Adoniya wakasimama kwa hofu na kutawanyika. Lakini Adoniya, kwa kumwogopa Sulemani, akaenda akashika pembe za madhabahu. Ndipo Sulemani akaambiwa, ‘ Adoniya anamwogopa Mfalme Sulemani na anashikilia pembe za madhabahu.’ Anasema, ‘Mfalme Sulemani na aniapie leo kwamba hatamuua mtumishi wake kwa upanga.’ Sulemani akajibu, ‘Akijionyesha kuwa mtu mwema, hata unywele mmoja wa kichwa chake hautaanguka chini; lakini uovu ukionekana ndani yake, atakufa.’”

Katika sehemu ya mwanzo ya sura ya pili, mistari 4 ya kwanza, una sehemu ya shutuma ya Daudi kwa Sulemani ambayo nadhani ni muhimu sana, ingawa si ndefu. Mistari minne ya kwanza, nadhani, unaweza kuiita wasifu wa mfalme wa kweli wa agano: “Wakati ulipokaribia wa Daudi kufa, alimwagiza Sulemani mwanawe. ‘Mimi niko karibu kwenda njia ya dunia yote,’ alisema. ‘Kwa hiyo uwe hodari, ujionyeshe kuwa mwanamume, na uyashike atakayo Bwana, Mungu wako: Tembea katika njia zake, na uzishike amri zake, na sheria zake, na masharti yake, kama ilivyoandikwa katika torati ya Musa, upate kufanikiwa katika yote ufanyayo, na kila uendako; na Bwana apate kutimiza ahadi

yake kwangu, akisema, ‘Wazao wako wakiangalia jinsi wanavyoishi, na wakienda kwa uaminifu mbele zangu kwa moyo wao wote na roho zao zote, hutakosa kuwa na mtu katika kiti cha enzi cha Israeli.’” Nadhani unaweza kuiita hiyo wasifu wa mfalme wa kweli wa agano. Daudi anapomkabidhi Sulemani hatamu za utawala, anatoa kile unachoweza kusema kama ushuhuda wa kisiasa kwa Sulemani. Ni maelezo ya kiini cha majukumu yake, jinsi mfalme wa kweli wa agano anavyopaswa kuwa.

Sasa hebu tutafakari kidogo kuhusu dhana ya ufalme ya Israeli.

Nimezungumzia hilo kuhusiana na kozi ya Historia ya Agano la Kale kuhusu kuinuka kwa ufalme katika 1 Samweli 8-12; lakini nadhani hilo ni muhimu pia hapa katika kitabu cha Wafalme kwa sababu Israeli walikuwa na dhana tofauti ya ufalme. Ukikumbuka wakati Israeli ilipoingia Kanaani mwanzoni, hawakuwa na mfalme wa kibinadamu. Hakukuwa na jumba la kifalme; hakukuwa na kiti cha enzi cha kifalme, bali kulikuwa na hema ambalo sanduku la agano lilikuwa ndani yake. Kwa kweli, nadhani ungesema, sanduku la agano lilikuwa kiti cha enzi cha Yahweh. Ameketi kati ya makerubi juu ya sanduku, ambalo wakati huo lilikuwa ndani ya hema. Kwa kweli, sanduku lilikuwa kiti cha enzi cha Yahweh ambaye alikuwa mfalme wa kimungu wa Israeli na hii ilikuwa tofauti sana na mataifa yoyote yaliyozunguka. Hakukuwa na jumba la kifalme; hakukuwa na ua wa kifalme, lakini kulikuwa na hema hili lenye sanduku ndani yake, na mfalme wa Israeli alikuwa Bwana. Wazo lililokuwa nyuma ya mpangilio huo lilikuwa kwamba watu wangechukua jukumu la kibinafsi la kumfuata Bwana na kutii amri zake; yaani, kutii amri za agano na yote yaliyoandikwa katika Sheria ya Musa. Dhana ilikuwa hapa kwamba una Yahweh kama mfalme wa kimungu. Watu mmoja mmoja watachukua jukumu la kutii wajibu wao wa agano, na hilo lingetoa utaratibu na umoja miongoni mwa watu na utaratibu katika jamii kwa ujumla. Walipaswa kutambua ufalme wa Yahweh—hiyo ilikuwa jukumu lao.

Israeli hawakutimiza wajibu huo; hawakufuata wajibu wa agano.

Waliziacha, na walikataa ufalme wa Yahweh mara kwa mara na wakageuka na

kuabudu miungu mingine. Tunaona hilo tayari katika kitabu cha Waamuzi mara kwa mara. Na taifa lilipitia mzunguko huo katika kipindi cha Waamuzi cha ukandamizaji, toba, na ukombozi.

Lakini unapokuja kwenye kitabu cha Samweli, wanakandamizwa katika sura za mwanzo za kitabu na Wafilisti na pia Waamoni wanatishia. Nahashi , mfalme wa Waamoni, anatishia na wanalaumu hali yao kwa ukweli kwamba hawana mfalme kama mataifa yanayowazunguka wa kuwaongoza na kupigana vita vyao. Hivyo ndivyo wazee wanavyosema wanapokuja kwa Samweli katika 1 Samweli sura ya 8. Kwa hivyo wanamwomba Samweli awape mfalme wa kibinadamu. Samweli anawapinga kwamba kufanya hivyo ni kukataa ufalme wa Yahweh lakini Bwana anamwambia Samweli awape mfalme. Kwa hivyo Samweli anatii amri ya Bwana; anawapa mfalme, lakini anapofanya hivyo anafafanua kwa uangalifu jukumu la mfalme katika Israeli ili lisipunguze ufalme unaoendelea wa Yahweh. Kwa hivyo nadhani unachosema katika Israeli ni kwamba wakati ufalme wa kibinadamu ulipoanzishwa, ilikuwa ni hamu ya Mungu kumtumia mfalme wa kibinadamu kama chombo cha utawala wake juu ya watu. Sio mfalme dhidi ya Bwana; ni mfalme kama makamu wa rais. Ni mfalme ambaye anapaswa kuwa chombo cha utawala wa Bwana juu ya watu wake. Kwa hivyo ilikuwa muhimu kwa kila mfalme katika Israeli kwamba Yahweh ndiye mfalme wa kweli na kwamba mfalme wa kibinadamu yuko chini ya sheria ya Mungu na anahitaji kutii mahitaji hayo ya agano ya sheria ya Bwana. Kwa hivyo Daudi anamwambia Sulemani atembeke katika njia zake na kushika amri na maagizo yake kama ilivyoandikwa katika sheria za Musa.

Sasa , kwa mfalme wa kwanza Sauli inaonekana haraka kwamba hayuko tayari kusikiliza neno la nabii, hasa Samweli. Hayuko tayari kutii sheria ya Bwana. Kuna matukio kadhaa: kulikuwa na suala la kutoa dhabihu kabla ya Samweli kufika katika sura ya 13. Kisha kulikuwa na suala la kutofuata maagizo ya Bwana kuhusu kuwaangamiza Waamaleki katika sura ya 15. Kwa hivyo Sauli alikataliwa kuwa mfalme.

Sauli anafuatwa na Daudi, na Daudi, bila shaka, anaonyeshwa kama tulivyojadili wiki iliyopita kama mwakilishi wa kweli wa maadili ya mfalme wa agano lakini si mkamilifu. Hata Daudi aliwahi kuweka maslahi yake mwenyewe, ufalme wake mwenyewe, juu ya majukumu yake ya kuwa mfalme huyo wa kweli wa agano, na kuna matukio katika maisha yake ambapo hilo ni wazi kabisa. Nadhani hoja kwa Daudi ni kwamba hakuendelea katika njia zake; kila mara alirudi kwenye utayari wa kuwa chombo katika utawala wa Mungu. Alitubu alipoacha hilo. Kwa hivyo sidhani kama aliwahi kupoteza maono, unaweza kusema, ya ufalme kama Mungu alivyokusudia uwe. Hakuwa mkamilifu, lakini alidumisha wazo hilo, na nadhani alikuwa na ufahamu wazi kuhusu asili halisi ya ufalme kama ilivyotakiwa kuwa katika Israeli. Unachokipata hapa katika sura ya 2 ya 1 Wafalme ni kwamba akiwa kitandani mwake cha kufa anamtumia Sulemani ufahamu huo, katika mistari hii, na una kitu kama hicho katika 1 Mambo ya Nyakati 29:10 na inayofuata.

1 Mambo ya Nyakati 29:10 na kinachofuata ni kifungu kizuri. Kinaanza na Daudi; muktadha hapa ni tofauti, ingawa unaona kwamba kinakuja kabla tu ya kumtambua Sulemani kama mfalme. Hiyo ni 29:21. Kifo cha Daudi kiko katika 29:26. Mistari wa 10: “Daudi anamwomba Bwana mbele ya kusanyiko lote akisema, ‘Sifa na ziwe kwako, Ee Bwana, Mungu wa baba yetu Israeli, tangu milele hata milele. Ukuu na uweza na utukufu na ukuu ni wako, Ee Bwana, ukuu na nguvu na utukufu na ukuu na utukufu; maana kila kitu mbinguni na duniani ni chako. Ee Bwana, ufalme ni wako; umetukuzwa kama mkuu kwa ujumla. Utajiri na heshima hutoka kwako; wewe ndiwe mtawala wa vitu vyote. Mikononi mwako mna nguvu na uweza wa kuwatukuza na kuwapa nguvu wote. Sasa, Mungu wetu, tunakushukuru na kulisifu jina lako tukufu. Lakini mimi ni nani, na watu wangu ni akina nani, hata tuweze kutoa kwa ukarimu kama hivi? Kila kitu chatoka kwako, nasi tumekupa tu kile kitokacho mkononi mwako. Sisi tu wageni na wageni machoni pako, kama walivyokuwa baba zetu wote. Siku zetu duniani ni kama kivuli, bila tumaini. Ee Bwana Mungu wetu, kuhusu wingi huu wote tuliouweka

kwa ajili ya kukujengea hekalu kwa ajili ya Jina lako Takatifu, watoka mkononi mwako, na wote ni wako. Najua, wangu Mungu, kwamba ujaribu moyo na kupendezwa na uadilifu. Vitu hivi vyote nimetoa kwa hiari na kwa nia njema. Na sasa nimeona kwa furaha jinsi watu wako walio hapa walivyokupa kwa hiari. Ee Bwana, Mungu wa baba zetu Ibrahimu, Isaka na Israeli, linda hamu hii mioyoni mwa watu wako milele, na uifanye mioyo yao iwe aminifu kwako. Na umpe mwanangu Sulemani kujitolea kwa moyo wote kushika amri zako, masharti na amri zako na kufanya kila kitu ili kujenga jengo la jumba ambalo nimeandaa." Kwa hivyo nadhani unaona wazo ambalo Daudi analo kuhusu utawala wa Mungu kama mfalme, utawala wa mfalme wa kibinadamu kama chini ya ufalme wa Bwana, na umuhimu wa mfalme wa kibinadamu kuwa na moyo uliowekwa wakfu kwa Bwana.

Anasema katika mstari wa 19, "Mpe mwanangu Sulemani moyo wote wa kujitolea kushika amri zako." Tunarudi pale tunapoangalia katika 1 Wafalme 2 ambapo Daudi anamwambia Sulemani, "Shika atakaloliamuru Bwana, Mungu wako, utembe katika njia zake, uzishike amri zake, na amri zake, na sheria zake, na matakwa yake." Kwa hivyo katika mistari hiyo 4 ya kwanza una agano hili la kisiasa, unaweza kusema, la Daudi kama ufalme unavyohamishwa kutoka kwa Daudi hadi kwa Sulemani.

Sasa unaweza kuuliza swali la ni lini mfalme katika Israeli atakuwa mfalme mzuri? Ningesema ni wakati tu anapojitiisha chini ya ufalme wa Yahweh na kujiweka katika utumishi wa ufalme wa Yahweh. Anawezaje kufanya hivyo? Anaweza kufanya hivyo tu kwa kutembea kwa utii kwa sheria ya Mungu. Nadhani unaweza kuona katika hatua hii kwamba katika uchambuzi wa mwisho kuna mfalme mmoja tu ambaye atawahi kufuata kabisa wasifu wa Daudi kwa mfalme wa kweli na hilo linamlenga Kristo. Sulemani hangefanya hivyo, na Daudi hakufanya hivyo mwenyewe. Hatimaye, ni pale tu Mungu mwenyewe anapokuja na kuketi kwenye kiti cha enzi cha Daudi utakuwa na mtu ambaye anaweza kutimiza malengo ya ufalme wa agano. Kwa hivyo wafalme wote wa Israeli

wanashindwa kufikia malengo hayo. Wote, ingawa Daudi na Sulemani wako juu ya orodha, unaweza kusema kuhusu wafalme wema, lakini wote wanashindwa kufikia malengo hayo. Kwa kufanya hivyo wanamlenga yule ambaye hatimaye atakuja na kuketi kwenye kiti cha enzi cha Daudi na kutawala kwa ukamilifu na ukamilifu wa haki na haki kama mfalme wa kweli wa agano alivyokusudiwa kufanya.

Kama maoni ya pembeni, unaweza kuuliza maswali mara nyingi: Je , nyenzo hii ina umuhimu gani? Ninachojaribu kuelewa hapa ni mtazamo huu wa kihistoria wa ukombozi. Unapouangalia, unapoweka kinachoendelea katika muktadha, unaona mpango wa Mungu wa ukombozi, na taasisi ya ufalme hakika inatumia mpango wa ukombozi. Hatimaye, Kristo anakuja kama mfalme, na wafalme hawa wanaelekeza mbele kwa hilo. Lakini basi unaweza kwenda mbele kidogo: Je, umuhimu wa wasifu huu wa wafalme wa Israeli ni upi kwetu? Labda unaweza kusema kuna ulinganifu kati ya wafalme wa Israeli na sisi kwa maana hii: Kama vile wafalme wa Israeli walivyopaswa kuakisi ufalme wa Yahweh katika utawala wao, vivyo hivyo nasi tunapaswa kuakisi ufalme wa Kristo katika maisha yetu kwa ulimwengu unaotuzunguka. Yeye ndiye atakayetawala maisha yetu, na ni pale tu tunapojitiisha kwa yote ndipo neno la Mungu linahitaji amri zote za Maandiko na kuishi maisha ya utii ndipo tunaweza kuakisi ufalme huo wa Kristo katika maisha yetu na kuakisi hilo kwa wale wanaotuzunguka kwa njia nyingi tofauti. Sasa hiyo ni maoni ya kando tu.

Turudi kwenye andiko letu, ambalo sasa ni mistari ya 5-12 ya sura ya 2. Inaonekana kwangu unaweza kusema kwamba kama vile wafalme wa Israeli walivyopaswa kuakisi ufalme wa Yahweh katika utawala wao, vivyo hivyo nasi tunapaswa kuakisi ufalme wa Kristo kwa ulimwengu unaotuzunguka kama anavyotawala katika maisha yetu. Lakini hilo linawezekana kwetu sisi tu, kama vile wafalme wa Israeli ya Kale, tunapojitiisha kwa yote ambayo neno la Mungu linahitaji kutoka kwetu. Tunapotii amri zake , basi tunaweza kuakisi baadhi ya hayo kwa wale wanaotuzunguka katika jinsi tunavyoishi. Ninasema kwamba

mbali na hayo, inaonekana kwangu kwamba kuna mtazamo wa ukombozi na wa kihistoria ambao ni muhimu sana na unaweza kusema kwa maana fulani kwamba wafalme hawa wote wanamlenga Kristo kwa maana kwamba hawafikii ubora. Kristo pekee ndiye atakayetimiza ubora huo, lakini bado inaonekana kwangu kwamba kuna kanuni inayohusika kwamba utawala wa Kristo ni utawala wa Yahweh ambao ungepaswa kuakisiwa katika wafalme hao. Utawala wa Kristo ungepaswa kuakisiwa katika maisha yetu.

Ninachosema ni kwamba unapoangalia vielelezo vya Agano la Kale vya Kristo una ofisi katika Israeli ya Kale zinazomlenga yeye. Una nabii, kuhani, na mfalme. Katika Kumbukumbu la Torati 18 tunasoma kwamba Bwana atamwinua nabii kama Musa, na hilo limetajwa katika Agano Jipya, hatimaye kama linavyoonyesha kuja kwa Kristo ambaye alikuwa nabii kama Musa. Lakini yeye ni mkuu kuliko Musa. Kwa hivyo hakika mstari wa manabii unamlenga Kristo.

Vivyo hivyo kwa makuhani, bila shaka, Kristo ni kuhani wa daraja tofauti. Yeye si wa ukoo wa Haruni, ni kuhani wa daraja la Melkizedeki ambaye hana ukoo kupitia Haruni, lakini anafanya kazi ya kuhani katika kutuombea na kutuwakilisha mbele za Mungu. Kwa hivyo Kristo anaunganisha ofisi hizo zote: nabii, kuhani, na mfalme. Hapa tunazungumzia tu kuhusu moja.

Acha nitoe maoni machache haraka kuhusu mistari ya 5 hadi 12 ya sura ya 2. Katika mistari hiyo Daudi anamwamuru Sulemani kushughulika na watu watatu. Wao ni Yoabu , Barzilai , na Shimei . Kati ya watu hao watatu, Barzilai atalipwa kwa uaminifu alipomsaidia Daudi wakati wa uhitaji, wakati Daudi alipokuwa akimkimbia Absalomu. Lakini Yoabu na Shimei wataadhibiwa kwa makosa makubwa dhidi ya Daudi. Nadhani tungesema kwamba Daudi alimpa Sulemani maagizo haya si kwa ajili ya kulipiza kisasi, bali kwa sababu ya kujali ufalme wa Sulemani, kwamba yangeanzia kwenye misingi mizuri.

Kwanza kabisa, kuhusu Yoabu unasoma katika mstari wa 5, “Sasa unajua alichonitendea Yoabu, mwana wa Seruya, – alichowatendea makamanda wawili wa majeshi ya Israeli, Abneri, mwana wa Neri, na Amasa, mwana wa Yetheri.

Aliwaua, akimwaga damu yao wakati wa amani kana kwamba ni vitani, na kwa damu hiyo akapaka mshipi kiunoni mwake na viatu miguuni mwake. Mtendee kwa hekima yako, lakini usimwache kichwa chake chenye mvi kishuke kaburini kwa amani.” Ni wazi kabisa anachosema. Yoabu alikuwa amewaua makamanda wawili wa majeshi ya Israeli, Abneri na Amasa , na hakufanya hivyo katika muktadha wa vita. Alikuwa amefanya hivyo; alikuwa amewaua kweli.

Baadaye alimuua Absalomu kinyume na amri ya Daudi. Daudi hakutaka Absalomu auawe baada ya mapinduzi ya Absalomu, lakini Yoabu alimwua. Kwa hivyo maagizo ya Daudi hapa ni kumwua Yoabu . Hilo linaweza kutugusa sana lakini nadhani limetokana na Hesabu 35:30-34 inayosema, "Mtu yeyote atakayemuua mtu atauawa kama muuaji kwa ushuhuda wa mashahidi tu. Lakini mtu yeyote asiuawe kwa ushuhuda wa shahidi mmoja tu. Msipokee fidia kwa ajili ya maisha ya muuaji anayestahili kufa. Lazima auawe. Msipokee fidia kwa ajili ya mtu yeyote aliyekimbilia mji wa makimbilio, na hivyo mruhusu arudi kuishi katika nchi yake mwenyewe kabla ya kifo cha kuhani mkuu. Msiichafue nchi mliyomo. Umwagaji damu unachafua nchi, na upatanisho hauwezi kufanywa kwa ajili ya nchi ambayo damu imemwagwa, isipokuwa kwa damu ya yule aliyeimwaga. Msiitie unajisi nchi mnayokaa na ninayokaa, kwa maana mimi, Bwana, naka kati ya wana wa Israeli." Nambari zinatambia umwagaji damu unachafua ardhi.

Kwa kweli, ukiangalia kwa ujumla katika Agano la Kale, kuna mambo matatu yanayosemekana kuchafua nchi ya Kanaani: 1) Umwagaji damu ni moja, kumwaga damu isiyo na hatia. Kuna uuaji halali na haramu. Ninazungumzia uuaji haramu. 2) Uzinzi ni mwingine. Angalia Mambo ya Walawi 18; sura nzima ya Mambo ya Walawi 18 inahusu mahusiano ya kingono na upotovu haramu, na ukishuka hadi mstari wa 25 unasoma, "Hata nchi ilikuwa najisi." Mstari wa 24 unasema, "Msijitie unajisi kwa njia yoyote kati ya hizi; kwa maana hivi ndivyo mataifa nitakayoyafukuza kabla yenu yalivyotiwa unajisi. Hata nchi ilikuwa najisi; kwa hiyo niliadhibu kwa dhambi yake, na nchi ikawatapika wenyeji wake."

Mstari wa 27, "Kwa maana mambo haya yote yalifanywa na watu waliokaa katika nchi iliyowatangulia, na nchi ikawa najisi. Na mkiitia unajisi nchi, itawatapika ninyi kama ilivyowatapika mataifa waliokuwa kabla yenu." Kwa hivyo umwagaji damu unaichafua nchi pamoja na uzinzi.

Tatu ni ibada ya sanamu. Yeremia 3:9: "Kwa sababu uasherati wa Israeli haukuwa muhimu sana kwake, aliitia unajisi nchi, akazini na mawe na miti. Licha ya hayo yote, dada yake Yuda asiye mwaminifu hakunirudia kwa moyo wake wote, ila kwa unafiki tu, asema Bwana." Waliitia unajisi nchi na kuzini na mawe na miti, na Ezekieli 36:17-18 inasema kitu kama hicho. Kwa hivyo hiyo ni kama upotoshaji, lakini hoja hapa ni kwamba kumwaga damu isiyo na hatia kungeitia unajisi nchi, na nadhani Daudi anasema ni kwamba hatia ya damu ya Yoabu ilihitaji kushughulikiwa kwa sababu kama isingekuwa hivyo ingeweza kuharibu utawala wa Sulemani.

Nadhani unaona mfano wa hilo wakati wa Daudi katika 2 Samweli 21. Katika 2 Samweli 21 kulikuwa na njaa kwa miaka mitatu kwa sababu Sauli alikuwa amewaua Wagibeoni kinyume na mkataba ambao Yoshua alikuwa ameufanya walipoingia katika nchi ya ahadi. Kulikuwa na mkataba wa amani na Wagibeoni, na mkataba huo wa amani na Wagibeoni ulivunjwa. Wagibeoni waliuawa kwa njia ambayo ilikuwa mauaji kinyume cha sheria, na hiyo ilisababisha njaa kwa miaka mitatu. Kwa hivyo inaonekana kwangu kwamba hiyo ndiyo inayohusika katika amri hii kuhusu Yoabu.

Tuchukue mapumziko ya dakika kumi.

Imetafsiriwa na Jeff Brown

Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt

Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips

Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips